

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/184579,Pawel-Gluszek-Maczkow-Ziemia-dana-Polakom-na-chwile.html>
27.02.2026, 08:58

Paweł Głuszek: Maczków. Ziemia dana Polakom na chwilę

Miejscowość Haren w brytyjskiej strefie okupacyjnej w Niemczech, przemianowana na „Maczków”, przez pewien czas była namiastką wolnej ojczyzny dla Polaków przebywających w tym rejonie – zarówno żołnierzy, jak i byłych robotników przymusowych, jeńców wojennych oraz więźniów obozów koncentracyjnych.

04.06.2026

[gen. Stanisław Maczek Niemcy Stosunki międzynarodowe](#)

Po zakończeniu drugiej wojny światowej dawna Trzecia Rzesza została podzielona na 4 strefy okupacyjne: amerykańską, brytyjską, francuską i sowiecką. W ramach brytyjskiej strefy okupacyjnej, niewielki obszar w Dolnej Saksonii, tzw. Emsland, przekazano w zarząd Polakom. Pod ich kontrolą znalazły się rolnicze tereny w pobliżu granicy niemiecko-holenderskiej, u ujścia rzeki Ems. Taką decyzję podjął 31 maja 1945 r. premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill.

W skład obszaru znajdującego się pod nadzorem polskich żołnierzy z 1. Dywizji Pancernej gen. Maczka i 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej gen. Sosabowskiego, weszły niemieckie powiaty Aschendorf, Meppen i Lingen oraz hrabstwa Bentheim, Bersenbrück i Cloppenburg w Dolnej Saksonii oraz Leer we Wschodniej Fryzji. Było to w sumie około 6,5 tysiąca kilometrów kwadratowych.

Okruch Polski

Do regionu przybywali Polacy z całych Niemiec: byli robotnicy przymusowi, jeńcy wojenni i więźniowie obozów koncentracyjnych. Umieszczano ich w obozach dla repatriantów lub dawnych obozach dla jeńców wojennych. 19 maja 1945 r. wysiedlono około tysiąca niemieckich rodzin z miasteczka Haren i w to miejsce przesiedlono około 5 tysięcy Polaków (w tym m.in. 1728 żołnierzy AK, które po zakończeniu Powstania Warszawskiego trafiły do obozu w Oberlangen, wyzwolonego w 1945 r. przez 1. Dywizję Pancerną gen. Maczka). Wysiedleni Niemcy musieli pozostawić cały swój dobytek (m.in. żywność, ubrania, meble, sprzęty). Zamieszkali w sąsiednich gminach na terenach wiejskich.

4 czerwca (według innych źródeł – 24 czerwca) niemiecką nazwę miasta Haren zamieniono na Maczków, na cześć gen. Stanisława Maczka. Maczków miał polskiego burmistrza, szkoły podstawowe, gimnazjum, liceum i szkołę zawodową. Działał Uniwersytet Ludowy, kino, dwa teatry, polska straż pożarna i kluby sportowe. Wydawano polską prasę. Działała polska parafia. W Maczkowie urodziło się 497 Polaków, było 289 ślubów i 101 pogrzebów. W mieście mieszkali m.in. Józef Szajna i Leon Schiller.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Niemcy, Stosunki międzynarodowe

Artykuł